

naar den bliver vedtagen i den Form, hvori den foreligger; ev det endnu utvetydigere Bevis for, at et saadant Misforhold er tilstede. Parallelt med Mistilliden mellem Ministeriet og Folkethinget gaar Mistilliden mellem Befolkningen og Embedsstanden; det er sørgeligt, at det er saa, men det er sandt, og det behøver ikke at holdes tilbage under en Forhandling som denne. Jeg mener ikke dermed, eller tror rettere sagt ikke, at Mistilliden grunder sig udelukkende i, at vi — naar jeg taler om „vi“, mener jeg Flertallet her i denne Forsamling — kunne eller maa finde en væsentlig Del af vore politiske Modstandere i Embedsmændenes Kreds. Jeg siger ikke, at dette er den væsentligste Grund; thi jeg har heldigvis ikke saa Exempler paa, at vi have politiske Modstandere blandt Embedsmændene, som, trods at de staa som Befolkningens politiske Modstandere, have været i Stand til at skabe et Tillidsforhold, hvorved de have kunnet udrette Meget. Jeg siger ganske vist, at det er beklageligt, at hele Embedsstanden staa som en Mænd paa vore Modstanderes Side, naturligvis med adskillige hæderlige Undtagelser; men jeg siger kun, at det er beklageligt, at det er saa, og at Grunden dertil naturligvis ligger i den Uddannelse, de have faaet. At den Kløft er kommen tilstede, som nu findes — det nytter ikke at skjule det — søger jeg naturligvis i dens Udprung, i den Opdragelse, som disse Mænd have faaet og der netop gennem Statens egen Bestræbelse. Jeg siger altsaa, at Mistilliden beror ikke alene derpaa, at Embedsmændene for en stor Del ere vore politiske Modstandere; thi jeg er overbevist om, at selv bortset herfra, vilde et Tillidsforhold kunne skabes. Men det hvori jeg ser Staden, og det, hvorpaa Mistilliden egentlig beror, har den ærede Finantsminister givet Udtryk. Jeg tror, at naar den Betragtning, han har udtalt — og man kan vel forudsætte, at den allerede har gjort det — fremdeles vil gjøre det — saaledes bliver ud gennem Administrationens enkelte Led den Betragtning, at den Tilstand, hvori vi leve, er en sund Tilstand, saa er Grunden tilstede til et Mistillidsforhold mellem Befolkningen og Embedsstanden. Jeg kan finde mig i, at man siger, vi ere uenige i dette og i hint, og vi ville gjøre Modstand indenfor de Former, som Forsætningen hjemler; men naar man siger, at det er en sund Tilstand, at Ministeriet staa som Dæmning for Repræsentationens Billie, og man da hævder, at saa skulle ogsaa Administrationens øvrige Led staa som en Dæmning for Befolkningen med Hensyn til Lovenes Udførelse, saa er jeg overbevist om, at der haves vi Grunden til Mistillidsforholdet mellem Befolkningen og Embedsstanden. Det er ganske rigtigt, som det her er blevet sagt, at Embedsmændene ikke ere og ikke skulle være Regjerings Tjenere, de skulle være Statens Tjenere, ja, hvorfor ikke sige det rent ud: de skulle være

Folkets Tjenere. Men Feilen og Mylken er netop, at de ikke ere det, at de i alt Fald ikke ere det i den Grad, hvori de skulde søle sig at være det. Naar man saa vil sige: ja, naar Uvillien overfor dette Lovforslag grunder sig paa et Mistillidsforhold til selve Embedsstanden, nytter det jo slet ikke, hvilken Stilling det nuværende Ministerium indtager, saa vil dette Mistillidsforhold alligevel forblive tilstede, saa svarer jeg, at dette vilde gjælde, dersom det, jeg her siger, gif ud paa at betegne, at Embedsmændene ere vore politiske Modstandere af Overbevisning og med Hensyn til de Sager, som foreligger. Men da jeg netop har forvaret mig derimod, er jeg overbevist om, at ved et Systemskifte fra oven, naar det, om jeg saa maa udtrykke mig, udgit en noget anden Parole fra oven med Hensyn til Betragtningen af, hvad der var sundt og usundt for Samfundet, vilde der komme et andet Forhold tilstede mellem Befolkningen og Embedsmændene. Derom føler jeg mig i det Mindste overbevist, at dette i et væsentlig Omfang vilde ske, — ingenlunde at jeg dermed paa nogen Maade vil antyde, at jeg skulde tro, at disse Mænd vilde skifte Anskuelse og Overbevisning, fordi et saadant Systemskifte fra oven fandt Sted. Det er altsaa denne anden gode Mand, som jeg ønskede skulde trænge igjennem Ministeriet og deraf ogsaa trænge igjennem den hele Administration. Jeg veed meget godt, at den ærede Finantsminister brugte dette Udtryk „den gode Mand“ i en anden Forstand end den, hvori jeg bruger den, idet han ved den gode Mand forstaa Embedsmændenes Nidkjærlighed i Tjenesten; men jeg udvider dette Begreb og siger, at den gode Mand, som jeg venter og fordrer skal gjøre sig gjældende fra Embedsmændenes Side, skal udstrække sig til deres hele Forhold til Befolkningen. Thi det er ikke nok dermed, at disse Mænd ere stillede omkring i Landet for at varetage visse bestemte Samfundsomraaders Lær. Netop da Staten, efter hvad Tidene have ført med sig, har søgt saa godt som muligt at give dem en Dannelse, som vel kan være skæv paa mange Maader, men som dog har Betydning, naar den kommer i de rette Hænder og anvendes paa rette Maade, stille vi den Fordring til disse Mænd omkring i Landet, at de skulle benytte deres Evne og Ansøpfattelse, benytte deres Lys til at løse op i den Kreds, hvori de ere, og det paa en saadan Maade, at de komme til Forstaaelse af Befolkningen, og Befolkningen til Forstaaelse af dem. (Afbrudelse.) Et æret Medlem siger, at det er taaget og uanskelig at forstaa; ja, jeg veed meget vel, at den Slags Fordringer falder det mange Herrer svært at forstaa; men netop dette vidner om, at der er noget Skjævt til Stede i den Udvikling, der er foregaaet, efter min Opfattelse. Andet skal jeg naturligvis ikke hævde — det er mig altsaa kun et yderligere Bevis paa Rigtigheden af, hvad jeg siger. — Jeg vil til Slutning kun dvæle ved selve